

Broj:

Podgorica, 25.03.2024. godine

Savjet Agencije za zaštitu konkurencije, na osnovu člana 20f stav 1 tačka 10 Zakona o zaštiti konkurencije („Sl. list CG“, br. 44/12, 13/18 i 145/21) i člana 10 Zakona o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br. 12/18), u postupku davanja mišljenja, po zahtjevu podnijetom od strane Ministarstva kapitalnih investicija (u momentu donošenja mišljenja: „Ministarstvo saobraćaja i pomorstva“), a na osnovu Predloga direktora Agencije za zaštitu konkurencije, na sjednici održanoj 25.03.2024. godine, donosi

MIŠLJENJE

Konverzija duga Montecagro AD Podgorica, u akcijski kapital u korist države Crne Gore, predstavljala bi usklađenu državnu pomoć u skladu sa Smjernicama Komisije o državnoj pomoći za privredna društva iz oblasti željezničkog saobraćaja, koje se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 4b Pravilnika o listi pravila državne pomoći, u skladu sa uslovima navedenim u ovom mišljenju.

OBRAZLOŽENJE

Zahtjev

Ministarstvo kapitalnih investicija, čiji je, od 31.10.2023. godine, shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG“ br. 98/23 i 102/23), pravni sljedbenik Ministarstvo saobraćaja i pomorstva) (u daljem tekstu: „Ministarstvo“), podnijelo je Agenciji za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: „Agencija“) Zahtjev za davanje mišljenja br. 05-344/22-14332/2 od 13.02.2023. godine, zaveden kod Agencije pod br. 05-430/23-129/1 od 19.02.2023. godine (u daljem tekstu: „Zahtjev“), u vezi sa dokapitalizacijom Montecargo AD Podgorica (u daljem tekstu: „Montecargo AD“). Uz Inicijalni akt, Ministarstvo je dostavilo Program dokapitalizacije Montecargo AD, broj: 9467 od 19.12.202. godine.

Agencija je dana 15.03.2023. godine, Aktom br. 05-430/23-129/2 tražila dopunu podataka od strane Ministarstva, kojim se tražilo dostavljanje finansijskih iskaza za predmetno privredno društvo za 2020, 2021, i 2022.godinu, kao i sprovođenje testa subjekta u tržišnoj ekonomiji (MEO test). Ministarstvo nije odgovorilo na navedeni zahtjev.

Takođe, Agencija je dana 25.05.2023. godine, Aktom br. 05-430/23-129/3 uputila još jedan zahtjev za dopunu dokumentaciju, koji se odnosi na mogućnost dokapitalizacije, na koji Ministarstvo nije odgovorilo.

Program dokapitalizacije Montecargo AD Podgorica

U predmetnom programu se u bitnom navodi da se, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i članom 14 Statuta Montecarga AD, osnovni kapital može uvećavati dodatnim ulozima postojećih ili novih akcionara, konverzijom potraživanja i zamjenjivih hartija od vrijednosti u akcije društva. Smanjenjem obaveza i povećanjem osnovnog kapitala poboljšala bi se finansijska struktura društva, povećala sopstvena sredstva u odnosu na tuđa i povećao bi se dugoročni izvor sredstava u odnosu na kratkoročni.

U programu su navedeni finansijski podaci za Montecargo AD na dan 30.09.2022. godine.

- Aktiva društva 19.270.273 eura;
- Osnovni kapital 17.463.668 eura;
- Akumulirani gubitak 8.292.407 eura;
- Revalorizacione rezerve 1.502.187 eura;
- Neto kapital društva 10.673.448 eura;
- Kratkoročne obaveze 7.066.394 eura;
- Potraživanja 2.897.441 eura;
- Broj zapošljenih 322

Dalje se u programu navodi da realizovanje projektovanog obima prevoza u 2023. godini podrazumijeva neodložna ulaganja u održavanje, revitalizaciju i modernizaciju vozničkih kapaciteta. Programi njihovog održavanja i revitalizacije zasnovani su na strogoj proceduri izbora prioriteta ulaganja kako bi se u što kraćem roku došlo do očekivanih efekata.

Konačno, u Programu se iznosi da je potrebna konverzacija poreskog duga u akcijski kapital države Crne Gore, kao većinskog akcionara zbog finansijskog ozdravljenja društva.

Struktura kapitala na 17.06.2022. godine

Naziv kompanije	Broj akcija	Učešće u %
Država Crna Gora	2.853.947	85,45 %
PIO	51.442	1,54 %
ZZZCG	20.512	0,61 %
IRF CG	1.236	0,04 %
Otvoreni investicioni fond „TREND“	128.669	3,85 %
Otvoreni investicioni fond „HLT“	87.970	2,63 %
Ostali akcionari	196.338	5,88 %
UKUPNO	3.340.114	100 %

U nastavku su predložena dva predloga dokapitalizacije.

I predlog – dokapitalizacija u ukupnom iznosu obaveza od 4.443.154 eura , koju čine u strukturi:

- obaveze za poreze i doprinose u iznosu od 1.854.557,05 eura
- obaveze prema željezničkim kompanijama: ŽICG 1.718.233 eura; ŽPCG 117.092 eura; OŽVS u iznosu od 743.272 eura

Naziv kompanije	Broj akcija	Učešće u %
Država Crna Gora	3.702.207	88,39 %
PIO	51.442	1,23 %
ZZZCG	20.512	0,49 %
IRF CG	1.236	0,03 %
Otvoreni investicioni fond „TREND“	128.669	3,07 %
Otvoreni investicioni fond „HLT“	87.970	2,10 %
Ostali akcionari	196.338	4,69 %
UKUPNO	4.188.374	100 %

II predlog - dokapitalizacija u ukupnom iznosu obaveza od 1.854.557,05 eura, za poreze i doprinose

Naziv kompanije	Broj akcija	Učešće u %
Država Crna Gora	3.208.979	86,85 %
PIO	51.442	1,39 %
ZZZCG	20.512	0,56 %
IRF CG	1.236	0,03 %
Otvoreni investicioni fond „TREND“	128.669	3,48 %
Otvoreni investicioni fond „HLT“	87.970	2,38 %
Ostali akcionari	196.338	5,31 %
UKUPNO	3.695.146	100 %

Ocjena

U skladu sa Ugovorom o funkcionisanju Evropske Unije, član 107. (1), definisano je da, osim ako Ugovorima nije drugačije određeno, svaka pomoć koja je dodijeljena od strane države članice ili putem državnih resursa u bilo kojem obliku koja narušava ili prijete da će narušiti konkurenciju dovođenjem u povoljniji položaj određenih preduzeća ili proizvodnju određene robe, u mjeri u kojoj utiče na trgovinu između država članica, nespojiva je sa unutrašnjim tržištem.

Kriterijumi iz člana 107. (1) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije su kumulativni. Prema tome, kako bi se utvrdilo čini li predmetna mjera državnu pomoć u smislu člana 107, stav 1 Ugovora, moraju biti zadovoljeni svi uslovi navedeni u nastavku:

1. korisnik je preduzetnik u smislu člana 107, stav 1 UFEU-a, čime se podrazumijeva da obavlja privrednu djelatnost
2. mjera se finansira iz državnih sredstava i može se pripisati državi;
3. njome je dodijeljena ekonomska prednost;
4. prednost je selektivna;
5. mjerama se narušava ili prijete da će se narušiti tržišno učešće i uticati na trgovinu među državama članicama.

Zakon o kontroli državne pomoći odredbom člana 2 (u daljem tekstu: „Zakon“), definiše postojanje državne pomoći na sličan način i to:

- 1) finansijska pomoć koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade

Crne Gore, budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove;

- 2) pomoć koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu;
- 3) finansijska pomoć koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mjesta poslovanja ili mjesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu;
- 4) pomoć koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Privredna (ekonomska) djelatnost i pojam preduzenika u smislu člana 107, stav 1 Ugovora

Pravila o državnim pomoćima primjenjuju se samo ako je korisnik pomoći preduzetnik. Sud dosljedno definiše preduzetnike kao subjekte koji obavljaju privrednu djelatnost bez obzira na njihov pravni status i način finansiranja. Agencija smatra da se pružanjem usluga prevoza tereta, te upravljanjem i koordinisanjem tih djelatnosti Montecargo AD bavi privrednom djelatnošću, te stoga jeste preduzetnik u smislu člana 107, stav 1 Ugovora.

1. *Državna sredstva i pripisivost državi*

Kako bi mogla činiti državnu pomoć, predmetna mjera bi se morala finansirati iz državnih sredstava i odluka o odobravanju mjere mora se pripisati državi.¹ Otpis duga konverzijom u vlasnički kapital bio bi finansiran iz državnog budžeta, stoga se ova mjera može pripisati državi. Imajući u vidu da je inicijalni zahtjev usmjeren na dokapitalizaciju Montecargo, na način što bi se ovo društvo oslobodilo dugova za poreze i doprinose Upravi carina i prihoda, dugova prema Željezničkoj infrastrukturi AD Podgorica (u daljem tekstu: „ŽICG“), Željezničkom prevozu AD Podgorica (u daljem tekstu: „ŽPCG“) i Održavanju željezničkih vozničkih sredstava (u daljem tekstu: „OŽVS“) Agencija je utvrdila da se radi o javnim sredstvima, koji bi se na indirektan način dodijelili iz budžeta države, tako što bi država ostala bez prihoda na koje inače ima pravo. Zakon o kontroli državne pomoći u članu 8 navodi da se, između ostalog, državna pomoć može dodijeliti kao fiskalna olakšica (porez, doprinosi i drugi javni prihodi) i kao otpis duga prema državi, opštini ili pravnom licu koje upravlja i raspolaze sredstvima javnih prihoda u državnom imovinom. Inicijalni zahtjev, te dokumentacija dostavljena ukazuju da je stav Ministarstva da se dokapitalizacijom vrši proces investiranja države u Montecargo AD, što ne odgovara stvarnoj situaciji. Iz dostavljene dokumentacije nije moguće utvrditi koji bi finansijski benefit država ostvarila dokapitalizacijom, odnosno otpisom dugova Montecargo-u AD. Konačno, Ministarstvo nije ni odgovorilo na zahtjeve Agencije za dopunu dokumentacije, u smislu ispunjenosti MEO testa, koji bi u konačnom dokazao interes države za ulaganjem u Montecargo AD. Imajući u vidu da Ministarstvo nije dostavilo akte koji bi dokazali opravdanost dokapitalizacije, kao investicije, Agencija predmetni zahtjev cijeni kao otpis duga, a ne kao investiciju.

2. *Prednost za preduzetnika*

Prednost u smislu člana 107 stav 1 UFEU je svaka ekonomska korist koju preduzetnik ne bi ostvario uobičajenim tržišnim uslovima, odnosno bez intervencije države.² Važan je jedino učinak mjere na

¹ Presuda Suda Pavlov i dr. C-180/98 i C-184/98 ECLI:EU:C:2000:428.74

² Presuda Suda SFEI i dr. protiv La Poste i dr., C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285.60

preduzetnika, a ne uzrok ni cilj intervencije države³. U ovom slučaju država Crna Gora će faktički otpisati dugove Montecarga AD koji su direktno povezani sa njegovim poslovanjem. Ministarstvo nije dostavilo podatke kojim bi se dokazalo da li bi razuman subjekat u privrednom poslovanju svoje potraživanje konvertovao u akcijski kapital društva kao što je Montecargo AD (MEO test). Ovom mjerom se Montecargu AD obezbjeđuje dodatna likvidnost (jer se oslobađa obaveze budućeg podmirenja navedenog duga), koju zbog svog lošeg finansijskog stanja ne bi osigurao na tržištu. Nije realno očekivati da bi razuman subjekat u privrednom poslovanju uložio više miliona eura u kompaniju radi povećanja par procenata vlasničkog udjela. Shodno navedenom, smatra se da bi bila ostvarena prednost na tržištu za Montecargo AD, u slučaju realizovanja predmetne dokapitalizacije. Stoga, Agencija smatra da se odlukom države da povećanjem kapitala otpiše obaveze Montecarga AD, tom društvu daje ekonomska prednost koju u uobičajenim tržišnim uslovima ne bi ostvarilo.

3. *Selektivnost*

Član 107 stav 1 Ugovora definiše da se mjera smatra državnom pomoći ukoliko stavlja određene preduzetnike ili proizvodnju robe u povoljniji položaj. Kako se predmetni zahtjev odnosi samo na privredni subjekat Montecargo AD, Agencija je stava da je mjera selektivna.

4. *Ugrožavanje konkurencije i trgovine*

Pretpostavlja se da je konkurencija narušena u smislu člana 107, stav 1 Ugovora kad god država dodijeli finansijsku prednost nekom preduzetniku u liberalizovanom sektoru u kojem postoji ili bi moglo postojati tržišno nadmetanje.⁴ Shodno Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju i Ugovoru o funkcionisanju Evropske unije, članu 107 (1) svaka pomoć dodijeljena od strane države putem državnih sredstava u bilo kom obliku, a koja narušava ili prijeti da naruši konkurenciju na tržištu stavljanjem određenih preduzetnika ili proizvodnju određene robe u povoljniji položaj, nije u skladu sa unutrašnjim tržištem u mjeri u kojoj utiče na trgovinu između država članica.

Tržište željezničkog prevoza robe u Crnoj Gori je otvoreno, kako domaćim tako i stranim operaterima, shodno članovima 56 i 57 Zakona o željeznici („Sl. list CG“ br. 43/13). Navedenim zakonskim propisima propisani su uslovi koje prevoznik robe mora ispunjavati, kako bi dobio licencu za obavljanje djelatnosti. Takođe, licence za prevoz izdate od nadležnih organa drugih država priznaju se u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima. Trenutno, pored dominantnog tržišnog učesća Montecarga AD, na tržištu željezničkog prevoza robe, posluju još dva privatna operatera koja obavljaju predmetnu djelatnost. Dakle, Agencija zaključuje da se predmetnom mjerom prijeti da će se narušiti nadmetanje na tržištu.

Kada se državnom pomoći jača položaj nekog preduzetnika u odnosu na ostale koji učestvuju u trgovini unutar Evropske unije, treba uzeti u obzir kako ta pomoć utiče na takvu trgovinu. Dovoljno je da primalac pomoći učestvuje na otvorenom tržištu sa drugim preduzetnicima. Selektivnom privrednom prednošću koja je dodijeljena AD Montecargu povećanjem njegovog kapitala s naknadnim otpisom duga jača se njegov privredni položaj, jer se time operater željezničkog prevoza tereta oslobađa dugova koji su nastali prije stupanja Crne Gore u Evropsku uniju. Zato Montecargo AD neće snositi sve svoje finansijske troškove ulaganja i operativne troškove koji su sastavni dio njegove željezničke djelatnosti. Stoga, predmetna mjera će uticati i na trgovinu u Evropskoj uniji.

³ Presuda Suda Italija protiv Komisije EZ C-173/73, ECLI:EU:C:1974:71, tačka 13

⁴ Presuda Suda u predmetu Alzetta i dr. Protiv Komisije, T-298/97, ECLI:EU:T:2000:151, tačke 141-147

Na osnovu svega navedenog, Agencija zaključuje da se otpis duga, odnosno konverzija duga u kapitala AD Montecarga od strane države odnosi na pitanja državne pomoći, u smislu člana 107, stav 1 Ugovora.

Utvrđivanje usklađenosti državne pomoći i pravna osnova za ocjenu

S obzrom na to da predmetna mjera predstavlja državnu pomoć u smislu člana 107, stav 1 Ugovora, Agencija mora ocijeniti može li se ta pomoć smatrati usklađenom s unutrašnjim tržištem.

Predmetna državna pomoć može se ocijeniti na osnovu člana 107, stav 3, tačka (c) UFEU-a, kojim je propisano da se „pomoći za olakšavanje razvoja određenih privrednih djelatnosti ili određenih privrednih područja ako takve pomoći ne utiču negativno na trgovinske uslove u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu“ mogu smatrati spojivim sa unutrašnjim tržištem.

U tom smislu, odjeljkom 4. Smjernica za željezničke prevoznike, pomoć željezničkim preduzetnicima za otpis dugova može se smatrati spojivom u skladu sa članom 107, stav 3, tačka (c) Ugovora. Agencija smatra da se na ocjenu usklađenosti mjere primjenjuje Poglavlje 4. Smjernica za željezničke prevoznike⁵.

Dakle, u skladu sa tačkom 54 Smjernica za željezničke prevoznike „u smislu člana 9 Direktive 91/440/EEZ, Komisija takođe smatra da bi, u određenim okolnostima, trebalo biti moguće odobriti državnu pomoć bez finansijskog restrukturiranja ako se otpis odnosi na stare dugove koji su nastali prije stupanja na snagu Direktive 2001/12/EZ, kojom se definisani uslovi za otvaranje sektora na tržišnom učešću.

U skladu sa tačkom 56 Smjernica za željezničke prevoznike, u slučaju država članica koje su pristupile Uniji nakon stupanja na snagu Direktive 2001/12/EZ relevantnim datumom treba smatrati datum pristupanja. Zato je relevantan datum u ovoj odluci datum pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Shodno tačkama 55 do 61 Smjernica za željezničke prevoz, pomoć za otpis dugova Montecarga AD koji su nastali prije članstva Crne Gore u EU, može se smatrati usklađenim na osnovu člana 107, stav 3, tačka (c) Ugovora, ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi:

- a) Prvo, pomoć mora služiti tome da kompenzuje jasno određene individualne dugove koji su nastali prije 15. marta 2001. godine, datuma kada je Direktiva 2001/12/EZ stupila na snagu. Pomoć ni u kojem slučaju ne smije premašiti iznos tih dugova. **U slučajevima kada su države članice ušle u Zajednicu nakon 15. marta 2001. godine, relevantan datum je datum pristupanja Zajednici.** Smisao člana 9 Direktive 91/440/EEZ, ponovljen u sljedećim Direktivama, bio je ponuditi rješenje za akumulirani nivo duga koji je postojao u trenutku kada je trebalo donijeti odluku o otvaranju tržišta za nivou Unije.
- b) Drugo, predmetni dugovi moraju biti direktno povezani sa djelatnošću željezničkog prevoza ili djelatnostima upravljanja, izgradnje ili korišćenja željezničke infrastrukture;
- c) Treće, otpis dugova mora biti u korist preduzetnika koji su suočeni s visokim nivoom zaduženosti koji otežava njihovo dobro finansijsko upravljanje. Pomoć mora biti nužna za rješavanje takve situacije, utoliko ukoliko im vjerovatni razvoj tržišnog uticaja ne bi dopustio da u doglednoj budućnosti poprave svoje finansijsko stanje;
- d) Četvrto, pomoć ne smije prelaziti nivo koji je nužan za postizanje tog cilja i

⁵ Državna potpora SA.39877 (2017/NN) – Hrvatska - Državna potpora za HŽ Cargo – d.o.o. – Otpis duga

- e) Peto, otpis dugova preduzetniku ne smije davati konkurentnu prednost koja bi sprečavala razvoj učinkovitog tržišnog nadmetanja na tom tržištu, npr. Sprečavaje inostranih operatera ili novih učesnika da uđu određena nacionalna ili regionalna tržišta.

U daljem dijelu akta, Agencija je cijenila zadovoljava li predmetna mjera uslove usklađenosti državne pomoći:

- a) Pomoć mora služiti tome da kompenzuje jasno određene individualne dugove koji su nastali prije datuma pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji**

Država Crna Gora planira da otpiše dugove – izvrši dokapitalizaciju u iznosu od 4.443.154 eura (I model), odnosno 1.854.557,05 eura (II model), a koji su potekli od individualnih finansijskih obaveza. Predmetne obaveze se uglavnom odnose na obaveze prema državi, odnosno državnim organima (Uprava prihoda i carina) i potraživanja od kompanija koje su u većinskom državnom vlasništvu (ŽICG, ŽPCG i OŽVS). Kako Crna Gora još uvijek nije postala članica Evropske unije, smatra se da su dugovi nastali prije stupanja u članstvo.

- b) Predmetni dugovi moraju biti direktno povezani s djelatnošću željezničkog prevoza ili djelatnostima upravljanja, izgradnje ili korišćenja željezničke infrastrukture**

Inicijalnim aktom se navodi da je osnovna djelatnost Montecarga AD prevoz tereta, te da obavlja isključivo usluge/djelatnosti povezane sa željezničkim prevozom tereta ili upravljanjem izgradnje ili korišćenjem željezničke infrastrukture.

Dalje se aktom Montecarga AD prema Ministarstvu navodi da je isti kao nacionalni teretni operater u cilju realizacije potpisanih komercijalnih ugovora o prevozu robe željeznicom bio prinuđen da ulazi u veći investicioni ciklus vozih sredstava (vagona i lokomotiva), koji se mjeri većim iznosom finansijskih sredstava. Ulaganja u kapacitete i mobilnost voznog parka je otežan iz razloga naslijeđenih dugova iz ranijeg perioda, značajne osjetljivosti u sistemu koje su i dalje prisutne zbog veoma dugog perioda neulaganja u vozna sredstva. Agencija zaključuje da se svi postojeći dugovi Montecarga AD prema Upravi prihoda i carina, ŽPCG-u, ŽICG-u i OŽVS-u odnose na djelatnost željezničkog prevoza ili djelatnostima upravljanja, izgradnje ili korišćenja željezničke infrastrukture.

- c) Visoka zaduženost AD Montecarga, koja otežava stabilno finansijsko upravljanje**

Imajući u vidu složenu finansijsku situaciju, Montecargo AD nije moglo u potpunosti ispuniti svoje finansijske obaveze i finansirati ulaganja u modernizaciju voznog parka. Predlog konverzije poreskog duga u kapital bio bi izuzetno važan i sa aspekta daljih investicionih ulaganja u vozni park AD Montecarga.

Radi detaljnijeg uvida u finansijsko stanje potencijalnog korisnika pomoći, Agencija je izvršila uvid u Bilanse stanja i uspjeha za 2020, 2021 i 2022. godinu i utvrdila sljedeće:

- gubitak u 2020. godini iznosio je 1.833.084;
- gubitak u 2021. godini iznosio je 946.471,
- u 2022. godini ostvaren dobitak u iznosu od 481.686.

Analizirajući podatke o kontinuiranom smanjenju gubitka i ostvarenju dobitka u 2022. godini, Agencija smatra da Montecargo AD nadstoji da pozitivnim poslovnim rezultatima smanji akumulirane gubitke iz ranijih perioda.

U skladu sa navedenim, nakon analize finansijskih iskaza, – bilansi stanja za 2020, 2021 i 2022. godinu, shodno Smjernicama o državnoj pomoći za spašavanje i restrukturiranje nefinansijskih privrednih društava u poteškoćama (2014/C 249/01) koje se u Crnoj Gori primjenjuju kao Prilog 2b Pravilnika o listi pravila državne pomoći, utvrđeno je da odnos duga i kapitala nije veći od 7,5 u prethodne 3 godine. Dakle, odnos knjigovodstvenog duga (kratkoročne + dugoročne obaveze) u iznosu od 8.384.241 eura prema kapitalu društva koji iznosi 31.171.923 eura, predstavlja odnos od **0,26** koji je u konačnom manji od propisanog odnosa duga i kapitala. Bilans stanja za 2021. godinu, ukazuje na podatak da je odnos duga i kapitala bio **0,81**, odnosno da je iznos knjigovodstvenog duga bio 8.323.747 eura, dok je kapital društva iznosio 10.245.667 eura. Finansijski podaci za 2020. godinu ukazuju na podatak da je odnos duga i kapitala bio **0,64**, odnosno da je iznos knjigovodstvenog duga bio 7.167.024, dok je kapital iznosio 11.192.139 eura.

Takođe, kako je naprijed navedeno, može se zaključiti da je Montecargo AD društvo kojem se u posljednjih nekoliko godina finansijsko stanje značajno popravlja. Ovo iz razloga što je uvidom u Bilanse uspjeha utvrđeno da je gubitak u 2020. godini iznosio 1.833.084 eura ; u 2021. godini 946.471 eura, dok je u 2022. godini ostvaren dobitak u iznosu od 481.686 eura. Dakle, tokom prethodne tri godine gubitak se smanjivao, te ostvarenje dobitka u prethodnoj finansijskoj godini te može predstavljati relevantan pokazatelj oporavka poslovanja ovog privrednog društva.

Međutim, nivo zaduženosti je dostigao takav nivo da je sprečavao društvo da investira ulaganjima kojima bi poboljšavao svoj operativni kapacitet i vozni park. Zbog kašnjenja s ulaganjima u modernizaciju voznog parka i održavanje, vozni park društva je zastario i dijelom je za otpis. U tom pogledu, većina teretnih vagona i lokomotiva je starija od 40 godine, te je za njih potrebno skupo održavanje i hitne popravke.

Na osnovu inicijalnih akata Montecarga AD i uvida u finansijske izvještaje, može se konstatovati da nivo zaduženosti predmetnog privrednog subjekta otežava njegovo stabilno finansijsko upravljanje. Nužnost pružanja državne pomoći, odnosno konverzije poreskog duga u kapital, doprinijela bi rješavanju zaduženosti Montecarga AD, jer mu dalje učešće na tržištu ne bi dopustilo da u doglednoj budućnosti popravi svoje finansijsko stanje.

d) Pomoć ne smije prelaziti nivo koji je nužan za postizanje tog cilja

Kao što je navedeno u inicijalnim aktima, ali i finansijskim izvještajima, Montecargo AD ne bi mogao iz vlastitih sredstava otplatiti obaveze nastale prije pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Stoga je otpis duga nužan za neposrednu otplatu dugova koji su se odnosili na obaveze nastale prije pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i koje su se upotrebljavale za finansiranje djelatnosti željezničkog prevoza tereta i roba. U suprotnom bi neplaćanje obaveza prema povjeriocima Montecarga AD izazvalo mjere naplate povjerioca, što bi moglo dovesti do likvidacije društva.

S obzirom na naprijed navedeno, ne može se smatrati da je otpisom duga Montecargo AD stavljen u poziciju koja je povoljnija od one u kojoj se nalazi prosječni preduzetnik istog profila djelatnosti kojim se dobro upravlja.

- e) **Otpis dugova preduzetniku ne smije davati konkurentnu prednost koja bi sprečavala razvoj učinkovitog tržišnog nadmetanja na tom tržištu, npr. sprečavala spoljne preduzetnike ili nove učesnike da uđu da određena nacionalna ili regionalna tržišta**

Otpisom neizmirenih dugova, Montecargu AD se omogućilo da smanji svoju prezaduženost koja potiče iz ranijih perioda, svakako prije stupanja Crne Gore Evropskoj uniji, ali mu nije osiguran novi kapital ni likvidnost koju bi mogao upotrijebiti za povećanje svog tržišnog udjela ili za širenje na nova tržišta na štetu postojećih konkurenata ili novih subjekata koji bi potencijalno mogli ući na tržište. AD Montecargo nije povećao svoj sadašnji kapacitet ni imovinu, jer osim za neposrednu potrebu otplate nepodmirenih dugova, sredstva nijesu upotrijebljena za poboljšanje njegovog položaja na tržištu niti su mu omogućili ulazak na nova tržišta. U tom smislu, pomoć nije spriječila razvoj učinkovitog tržišnog nadmetanja na tom tržištu.

Otpis duga neće uticati na tržišni položaj konkurenta, i novi učesnici se mogu nadmetati na tržištu sa Montecargo AD. Agencija je stava da otpis dugova neće nepotrebno narušiti tržišno nadmetanje i trgovinu među državama članicama, jer je otpisom Montecargo AD samo dopušteno da stabilizuje svoje finansijsko stanje, koje je bilo otežano obavezama prije liberalizacije tržišta. Otpisom predmetnih dugova Montecargu AD će se omogućiti da smanji svoju pretjeranu zaduženost, ali mu neće biti osiguran novi kapital ni likvidnost koju bi mogao upotrijebiti za povećanje svojeg tržišnog udjela ili za širenje na nova tržišta na štetu postojećih konkurenata ili novih subjekata koji bi potencijalno mogli ući na tržište.

Zaključak

Agencija je stava da otpis dugova u iznosu od 4.443.154 eura (I model), odnosno 1.854.557,05 eura (II model), zadovoljava uslove usklađenosti propisane Smjernicama za željezničke prevoznike, odnosno usklađena je sa unutrašnjim tržištem na osnovu člana 107 stav 3 tačka (c) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, koje se u Crnoj Gori primjenjuje kao Prilog 4b Pravilnika o listi pravila državne pomoći.

Kako bi se predmetnom dokapitalizacijom ispunili svi uslovi predviđeni tačkama 55-61 Smjernica Komisije o državnoj pomoći za privredna društva iz oblasti željezničkog saobraćaja, postupanje države u ovom procesu bi predstavljalo dodjelu usklađene državne pomoći.

Agencija je u Mišljenju br. 01-430/23-301/4 od 30.05.2023. godine, utvrdila da Montecargo AD nije društvo u poteškoćama shodno Smjernicama o državnoj pomoći za spašavanje i restrukturiranje nefinansijskih privrednih društava u poteškoćama (2014/C 249/01) koje se u Crnoj Gori primjenjuju kao Prilog 2b Pravilnika o listi pravila državne pomoći, stoga iste nijesu primjenjivane u ovom slučaju.

PREDSJEDNIK SAVJETA
Dragan Damjanović

Dostavljeno:

- Ministarstvu saobraćaja i pomorstva, Rimski trg 46, 81000 Podgorica, Crna Gora,
- u spise predmeta,
- a/a.